

STATENS VEGVESEN ARENDAL KONTORSTED
Postboks 723 Stoa
4808 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kathrine Helen Sundeng, 33371182

Tillatelse til utfylling i Nisser ved Sagbukta og Nes i Nissedal kommune

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Statens vegvesen tillatelse, etter forurensningsregelverket, til å fylle ut inntil 5145 m³ over et areal på 3010 m² ved Sagbukta, gbnr. 19/3 og 19/5, og ved Nes, gbnr. 19/1, i Nissedal kommune.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 og 16, 1 og vannressursloven § 11. Tillatelsen gis på vilkår angitt i eget vedlegg, og er gyldig i to år fra dags dato.

Frister

- Varsle oppstart minimum en uke før arbeidene starter.
- Rapportere om utført arbeid innen seks uker etter at tiltaket omfattet av tillatelsen er fullført.

Søknaden

Staten vegvesen søkte den 20.01.2023 om tillatelse etter forurensningsregelverket til å fylle ut 5145 m³ over et areal på 3010 m². Utfyllingen skal utføres ved de to områdene Sagbukta (gbnr. 19/3 og 19/5 og ved Nes (gbnr. 19/1) i innsjøen Nisser i Nissedal kommune. Formålet er utbygging av riksvei 41. En sag lokalisert i Sagbukta skulle i utgangspunktet bestå i henhold til planendring vedtatt i november 2022. Det er i ettertid av dette vedtaket kommet på plass avtale om at saga skal flyttes og det har medført en mulighet til å optimalisere kurven gjennom Sagbukta og videre gjennom Nes. Det er vurdert at veglinjen bør flyttes lengre ut for å gi bedre kurveradius på strekningen og dermed en mer trafiksikker løsning og bedre framkommelighet.

I søknaden er det beskrevet at det skal benyttes siltgardin rundt begge tiltaksområdene. Det skal i tillegg utføres måling av turbiditet ved Sagbukta. Det vil bli etablert mottakskontroll på fyllingsstedene, og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast og annet ikke naturlig materiale. Det vil bli brukt stor stein for etablering av hulrom og oppvekstområde for fisk. Når utfyllingene er gjennomført vil skråningen mot innsjøen bli revegetert med lokale toppmasser.

Det er planlagt å benytte sprengsteinmasser fra Mjågo hvor det utføres sprenging av fjellskjæring i forbindelse med utbedring av den samme veilinjen, i en avstand på ca. 1,3 km fra utfyllingsområdene. Dette vil foregå i en periode fra 1. februar til 12. mars. I denne perioden vil Rv41 være stengt forbi Mjågeto. Tiltakshaver opplyser om at de er avhengig av å utføre

utfyllingsarbeidene i Sagbukta samtidig med at steinmassene sprenges ut ved Mjågeto. Dette vil i tillegg redusere en stor løsmasseskjæring sør for Sagbukta, langtransport av overskuddsmasser og utfyllingsmasser, samt unødvendig stenging av den aktuelle veistrekningen.

Bunnforholdene i utfyllingsområdene er undersøkt og det er dokumentert at sjøbunnen består av grove steinmasser. Det fremgår av søknaden at det ikke har vært mulig å ta sedimentprøver.

På bakgrunn av avstanden mellom tiltaksområdene og drikkevannsinntaket til Treungen vurderer tiltakshaver at drikkevannet ikke vil bli påvirket av utfyllingen.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er delegert myndighet for utfylling i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra land og skip (Miljødirektoratet rundskriv T-3/12, 2012).

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 kan forurensningsmyndigheten gi tillatelse med vilkår til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Kravene i vannforskriften §§ 4 - 6 og naturmangfoldloven kapittel 2 legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelse etter forurensningsloven.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Uttalelser fra andre instanser

Nissedal kommune har i vedtak av 7.2.2023 godkjent endringer i detaljreguleringsplan for riksvei 41, strekningen Nes-Kyrkjebygda (PlanID 2018003). Godkjente endringer omfatter omlegging av veien som blant annet medfører utfylling i Nisser, herunder omsøkt utfylling.

Mattilsynet viser i e-post av 07.02.2023 til utført risikovurdering for drikkevannskvaliteten i Nisser hvor konsekvens av utslipp vurderes som liten da det er enorm fortykning i vannforekomsten. På denne bakgrunn kjenner Mattilsynet seg igjen med tiltakshavers vurderinger om at dette tiltaket ikke vil påvirke drikkevannskvaliteten. For øvrig forutsetter de at Statens vegvesen har kartlagt private vannkilder i tiltaksområdet og sikrer at disse ikke blir forurenset. De ser det som positivt at det brukes siltgardin, gjennomføres turbiditetsmåling og ikke minst at det gjøres tiltak for å bedre fiskevelferden/vannmiljø.

Norsk Maritimt museum viser, i e-post av 23.01.2023, til at de tidligere har forbindelse befaringer med arkeologisk registrering. Dette i forbindelse med at de har hatt deler av samme vegstrekning til høring vedrørende kulturminner i vann / avklaring av mulig konfliktnivå i forbindelse med enkelte mindre utfyllingssoner i Nisser langs denne vegen. Videre skriver de at det når gjelder den nå aktuelle reguleringsendringen der det blir behov for mindre utfyllinger i Nisser ved bl. a Sagbukta så er det ikke kjent at det finnes kulturminner under vann i sonene som blir berørt, og de vurderer det ikke er behov for å gjøre ytterligere registreringer. De har ingen videre merknader i saken.

Unntak fra forhåndsvarsel

Statsforvalteren har ikke sendt saken på høring. Forhåndsvarsel etter forurensningsforskriften § 36-7 og 36-8 kan unnlates dersom vedtaket er av mindre miljømessig betydning, eller at det av hensyn til miljøet eller tungtveiende samfunnsinteresser haster med å gi tillatelse, jf. § 36-9 andre ledd punkt a og b.

Formålet er å øke trafikksikkerheten og vi anser tiltaket til å være av stor samfunnsinteresse. Ettersom anleggsarbeidet på veistrekningen er i gang og snarlig oppstart av utfyllingen kan redusere unødvendig transport og deponering av masser haster det med å gi tillatelse. Basert på utfyllingsområdets naturverdi og de planlagte avbøtende tiltak anser vi også at tiltaket er av mindre miljømessig betydning.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren legger vekt på at utfyllingstiltak skal være forsvarlige med hensyn på forurensningssituasjonen, biologisk mangfold og miljøet ellers. Eventuelle negative konsekvenser for miljøet og naturverdier skal veies opp mot de fordeler tiltaket vil medføre.

Forurensning

Sjøbunnen ved begge områdene er dokumentert til å bestå av grove steinmasser. På denne bakgrunn anser vi fare for spredning av forurensning fra sjøbunnen som liten. Utfyllingsmassene utgjør etter vår vurdering den største faren for forurensning som følge av det omsøkte tiltaket. Basert på tiltakets omfang kan mengde partikler som spres fra utfyllingsmassene være betydelig. Statsforvalteren anser siltgardin og måling av turbiditet til å vesentlig redusere partikkelspredning, og setter krav om avbøtende tiltak som omsøkt.

Sprengsteinmasser vil kunne inneholde plast (jf. vedlagt Faktaark M-1085 | 2018) som vaskes ut i vannmiljøet ved utfylling. Mengde plast og hvordan det spres i vannmiljøet varierer ut fra type anordning og metode som benyttes ved sprengingen. Utfyllingsmassene består av sprengstein som skal sprenges i dagsone med bruk av elektroniske tennere som synker. Vi har stilt vilkår til tiltak både under og etter arbeidene for å redusere tilførsel av plast til vannmiljø.

Utfyllingsmassene vil kunne inneholde sprengstoffbasert nitrogenforbindelser som vil vaskes ut i vannmiljøet ved utfylling. Dette kan medføre eutrofiering, avhengig av utslippsmengde og varighet og resipientforhold. Nitrogen regnes ikke for å være begrensende faktor for eutrofiering og algevekst i ferskvann. Nisser er karakterisert som en svært stor innsjø med nitrogenforhold tilsvarende god tilstand. Vi vurderer at spredning av nitrogenforbindelser vil være begrenset til en eventuell svært kortvarig og lokal effekt.

Naturmangfoldloven

Det er ikke registrert viktige naturtyper i utfyllingsområdene (kart.naturbase.no). Nisser er en del av basisovervåking av økologisk tilstand i store innsjøer iht vannforskriften. Nisser er i denne forbindelse vurdert til å være en lavproduktiv sjø uten de store fiskemengdene. Alle artene er likevel til stede i gode bestander og fiskesamfunnet anses å være i en god tilstand og lite preget av tidligere forsurening. Det er en potensiell forekomst av storaure. Etter Statsforvalterens vurdering oppfyller kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8 for å kunne ta beslutning i saken.

Tiltaket vil kunne medføre nedslamming som følge av partikkelspredning fra anleggsarbeidet. Finstoff fra sprengstein består av skarpe mineralske partikler som kan skade gjeller hos fisk, samt kunne påvirke bunndyr negativt. Det er ikke registrert naturtyper sårbare for nedslamming i nærhet

til tiltaksområdet. Negative konsekvenser på fisk er etter vår vurdering ivaretatt gjennom tillatelsens krav til siltgardin og overvåking av spredning.

Utfyllingen vil føre til direkte arealbeslag av sjøbunnen og medføre tap av leveområder. Dette i et område hvor det ikke er registret viktige naturtyper eller spesielt hensynskrevende arter. Vi legger til grunn at det tilrettelegges for oppvekstområder for fisk og at kantvegetasjonen skal revegeteres, som omsøkt.

Når tiltaket gjennomføres som omsøkt og i henhold til vilkår i tillatelsen ser vi det som lite sannsynlig at utfyllingen vil øke den totale belastningen på økosystemet i vesentlig grad, jf. naturmangfoldloven § 10. Tiltaket anses ikke å utgjøre noen risiko for at forvaltningsmålene etter naturmangfoldloven §§ 4 og 5 ikke oppnås.

Etter Statsforvalterens vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om hvilke naturtyper som berøres av tiltaket og tiltakets effekt på naturmangfoldet. Førre- var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltakene volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakenes og skadens karakter, jf. naturmangfoldloven § 11. Prinsippet ivaretas ved at tiltakene tillates gjennomført med satte vilkår som tiltakshaver må bekoste

Statsforvalteren stiller vilkår om siltgardin og turbiditetsmåler jf. naturmangfoldloven § 12. Det skal også tas særlig hensyn til andre forhold som kan virke spredningsreducerende, herunder vurdering av strøm og værforhold.

Vannforskriften

Tiltaket er lokalisert i vannforekomsten Nisser, karakterisert som en svært stor, kalkfattig og klar innsjø. Vannforekomsten har god økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand (fagsystem Vann-nett).

Nisser er regulert til vannkraftproduksjon og endret habitat som følge av morfologiske endringer er liten. Utfyllingen vil medføre fysiske endringer, men tilrettelegging for oppvekstområde for fisk og revegetering av kantsone vil legge til rette for reetablering av stedegne arter. De vannkjemiske parameterne indikerer svært god tilstand med hensyn til eutrofiering i henhold til basisovervåkingen, og vi ser det som lite sannsynlig at utfyllingen vil medføre eutrofiering av vannforekomsten. Statsforvalteren ser det ikke som sannsynlig at tiltaket vil medføre at miljømålene ikke nås, eller en varig forringelse av vannforekomsten, jf. vannforskriften § 4.

Vannressursloven

Utfyllingen berører kantvegetasjonen i området. I henhold til vannressursloven §11 skal det «opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr». Kantsoner med naturlig vegetasjon forebygger avrenning av næringsalter, er viktige for vannlevende organismer i form av skygge og næring, og fungerer som viltkorridorer samt skjul og levested for fugler og dyr. Parkliknende strekninger (med plen og enkelttrær) eller steinsatte strekninger oppfyller ikke kravet i vannressursloven §11.

I søknaden er det beskrevet at utfyllingen i Sagbukta skal revegeteres med stedegne masser til en meter over høyest regulert vannstand. Videre at det skal reetableres kantsone ved fyllingsfot. Forutsatt at utfyllingen tildekkes med stedegne masser og naturlig flersjiktet vegetasjon får

reetablere seg etter gjennomført tiltak vurderer vi kravet i §11 å være oppfylt på sikt. Vi stiller vilkår om at utfyllingen skal revegeteres med stedeegne masser, som omsøkt.

Andre forhold

Statsforvalteren forutsetter at tiltaket ved oppstart har de nødvendige tillatelser/vurderinger etter annet relevant lovverk.

Støy i tiltaksområdet er ikke regulert i detaljregulering for Rv. 41 Nes - Kyrkjebygda, Nissedal kommune (Plan ID: 2018003). Av hensyn til boligområdet ved tiltaksområdene stiller vi støykrav i tråd med anbefalingene for anleggsvirksomhet i «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)»

Alle tiltak som kan være til ulempe for fisk og andre ferskvannsorganismer er i utgangspunktet søknadspliktig etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Statsforvalteren er myndighet på strekninger som fører anadrom fisk eller trua ferskvannsarter. I Nisser er det en potensiell forekomst av storaure. Det medfører at Fylkeskommunen og Statsforvalter fatter vedtak i samråd. Tiltakshaver har oversendt søknad til fylkeskommunen og dette behandles som en separat sak.

Konklusjon

Tiltaket anses ikke å forringe vannforekomsten i vesentlig grad og sannsynligheten for negativ påvirkning på naturmangfoldet vurderes som liten. Det er satt vilkår i tillatelsen for å redusere forurensning som følge av tiltaket. Tiltaket gjennomføres for å bedre trafiksikkerheten på riksvei 41 langs Nisser. Statsforvalteren vurderer de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket til å være større enn ulempene tiltaket fører til for naturmiljøet og gir tillatelse til den den omsøkte utfyllingen.

Varsel om gebyr

Statens vegvesen skal betale gebyr for vårt arbeid med behandling av søknad om tillatelse jf. krav i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-4, *gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser*. Grunnlaget for valg av gebyrsats er ressursbruk ved behandling av søknaden.

Statsforvalteren varslar at vi vil vedta gebyrsats 6 for saksbehandlingen, som tilsvarer kr. 37 400,- jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Eventuelle merknader til varsel om gebyr sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark **innen to uker**

Klageadgang

Vedtak om tillatelse kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse **innen tre uker** fra underretningen om vedtaket er kommet frem. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

En eventuell klage skal sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Klageinstansen er Miljødirektoratet.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Kathrine Helen Sundeng
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår - Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Nisser for Statens Vegvesen
- 2 Faktaark M-1085 2018 - Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø

Kopi til:

NISSEDAL KOMMUNE	Treungvegen 398	3855	TREUNGEN
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I TELEMARK	Postboks 3089	3707	SKIEN
NATURVERNFORBUNDET I TELEMARK	c/o Helge Granlund Kåsafeltet 4	3692	SAULAND
Kristian Grimstvedt Naturvernforbundet i Telemark Statens vegvesen att: Hans Kortner Ryen Odd Halvard Fossli	Nissedalsvegen 405	3854	NISSEDAL
Norsk Maritimt Museum Norsk Maritimt Museum att: Pål Nymoen VESTFOLD OG TELEMARK FYLKESKOMMUNE	Nissedalsvegen 349	3854	Nissedal
BIRDLIFE NORGE AVDELING TELEMARK NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND AVD TELEMARK	Postboks 2844	3702	SKIEN
FISKERIDIREKTORATET MATTILSYNET	Gamle Siljanveg 28 Stasjonsvegen 17	3719 3800	SKIEN BØ I TELEMARK
Kjell Gudmund Fossli Olav Einar Fossli	Postboks 185 Sentrum Felles postmottak Postboks 383 Båtveien 16 Blokkhusgata 10	5804 2381 3132 4608	BERGEN BRUMUNDDAL Husøysund KRISTIANSAND S